

KIELI

Suurin osa niistä, jotka siirtyihin Ruijhaan, puhuthiin äitinkielenä suomea. Tornionlaaksossa ruottinkieli oli tavallisesti tyhä autoriteettien ja "fiinitten" ihmisten kieli. Ruijassa oli samhaan laihiin.

Niinpä vuona 1863 autoriteetit alotethiin omia koululuokkia, joissa suomenkieliset opittais puhumhaan ruijaa. Koulukirjoissa tekstit olthiin sekä ruijaksi ja suomeksi. Net lapset, jotka opithiin hopusti ruijaa, saathiin palkinon.

Enniin osa puhuthiin kuitenkin suomea jokapäiväsennä kielenä. Tämä vaikutti kans paikannimhiin, joita ihmiset annethiin eri paikoile. Nimiä annethiin kasvitten, elläimitten ja luonon mukhaan, tahi sen mukhaan kunka aloja käytethiin.

Språk

De fleste innvandrene hadde finsk som morsmål. I Tornedalen var svensk først og fremst et språk som bare myndighetene og de "fine" brukte. I Norge var det på samme måten.

I 1863 startet derfor myndighetene egne skoleklasser for at de som snakket finsk også skulle lære seg å snakke norsk. Lærebøkene hadde tekster både på norsk og finsk, og det ble delt ut premier til de barna som lærte seg raskest å snakke norsk.

Finsk var likevel det språket som de fleste innvandrene brukte til daglig. Det ga også navn til steder som ble oppkalt etter hvordan områdene ble brukt, eller etter planter, dyr og naturformasjoner der innvandrene slo seg ned.

"Mens salmene hadde et religiøst innhold, handlet sangene ofte om ulykkelig kjærlighet."

MUUT KULTTUURIPERINTHEET

Ruijhaan siirtynheet vaikutethiin ympärishöön monela eri tavala. Kielen ja uskonon lisäksi het otethiin myötä Ruijhaan muitaki kulttuuriperintheitä; rakenusperintheen, vaatheet, ruan, muistelukset ja musikin.

Sekä virret ja laulut olthiin ushein suruliset, ja niitä laulethiin suurela antaumuksela. Virsissä oli uskonollinen sisälyys, ko laulut puolesthaan muistelthiin ushein onnettomasta rakhauesta.

Andre kulturtradisjoner

Innvandringen til Ruija satte spor etter seg på mange forskjellige måter. Foruten språk og religion brakte innvandrene med seg mange andre kulturtradisjoner; byggeskikk, klær, mat, eventyr og ikke minst musikk.

Både salmene og sangene var ofte triste og ble sunget med stor innlevelse. Mens salmene hadde et religiøst innhold, handlet sangene ofte om ulykkelig kjærlighet.

USKONTO

Lars Levi Læstadius alotti lestadiolaisuuen 1800-luvula Tornionlaaksossa.

Hän meinas, ette hän oli löytäny justhiinsa sen oikean uskon. Hän piti suuria herätyskokkouksia ja sai monia ihmisiä myötä herätyksheen. Lestadiolaisuus ulettu Ruijan Yykeänperhään vuona 1851 ja levisi suomenkielisten joukossa niin ko kulovalkea.

Jumalanpalveluksissa saarnathiin sekä suomeksi, saameksi ja ruijaksi, mutta suomenkielelä oli erityinen rooli. Virsikirjat, raamattu ja muut uskonolliset kirjat olthiin ushein tyhä suomeksi.

Predikantit, jotka saarnathiin herätyskokkouksissa, kuljethiin ympärhiinsä, ja monet Ruijhaan siirtynheet saathiin heiltä arvokasta tietoa Ruijasta. Predikantit muistelthiin, mihiin kannatti matkustaa, missä toiset Tornionlaaksosta siirtynheet asuthiin, ja mistä saatto löytää työtä.

Religion

Læstadianismen ble grunnlagt i Tornedalen av presten Lars Levi Læstadius på 1800-tallet.

Læstadius mente at han hadde funnet den rette tro, og fikk mange med seg gjennom store vekkelse. Vekkelsen nådde Skibotn i Norge i 1851 og spredte seg som en brann blant finskspråklige innvandrere.

Gudstjenestene ble avholdt både på finsk, samisk og norsk, men det finske språket sto i en særstilling. Salmebøker, bibler og andre religiøse bøker var ofte bare på finsk.

Gjennom vekkelsen fikk mange innvandrere samtidig verdifull kunnskap om Ruija fra predikanter som reiste omkring. De fortalte om hvor det var lurt å reise, hvor det bodde folk som var innvandret fra Tornedalen, og hvor innvandrene kunne få arbeid.

"Badstua er det mest kjente eksempelet på innvandrernes kulturtradisjon."

SAUNA

Sauna oon se, minkä ihmiset tunnethaan parhaiten näistä kulttuuriperintheistä. Sillä oon pitkät perintheet suomenkielisissä kulttuureissa. Se oli hyvä tapa pittää ittensä puhthaana, ja samala se oli ihmisten kohtaamispaikka.

Sauna oli Ruijhaan siirtynheille tärkeä paikka. Sielä ihmiset kohatelthiin, muistelthiin uutisia ja puhuthiin ommaa kieltä.

Badstu

Badstua er det mest kjente eksempelet på innvandrernes kulturtradisjon. Den har lange tradisjoner i finskspråklige kulturer, ikke bare som en måte holde seg rein på, men som et møtested for folk flest.

I Ruija ble badstua et viktig sted hvor innvandrene kunne møte hverandre, fortelle nytt og snakke sitt eget språk.

KIELI

Suurin osa niistä, jotka siirtyihin Ruijhaan, puhuthiin äitinkielenä suomea. Tornionlaaksossa ruottinkieli oli tavallisesti tyhä autoriteettien ja "fiinitten" ihmisten kieli. Ruijassa oli samhaan laihiin.

Niinpä vuona 1863 autoriteetit alotethiin omia koululuokkia, joissa suomenkieliset opittais puhumhaan ruijaa. Koulukirjoissa tekstit olthiin sekä ruijaksi ja suomeksi. Net lapset, jotka opithiin hopusti ruijaa, saathiin palkinon.

Enniin osa puhuthiin kuitenkin suomea jokapäiväsennä kielenä. Tämä vaikutti kans paikannimhiin, joita ihmiset annethiin eri paikoile. Nimiä annethiin kasvitten, elläimitten ja luonon mukhaan, tahi sen mukhaan kunka aloja käytethiin.

Språk

De flesta invandrarna hade finska som modersmål. I Tornedalen var svenska ett språk som bara myndigheterna och "fint folk" använde sig av. I Norge var det på samma sätt.

År 1863 startade därför myndigheterna särskilda skolor för att de som pratade finska också skulle lära sig att prata norska. Läroböckerna hade texter både på finska och norska, och det delades ut belöningar till de barn som snabbast lärde sig att prata norska.

Men finska var trots allt det språk som de flesta av invandrarna använde till vardags. Finska användes också i ortnamn, som kunde få sina namn efter hur de användes, eller efter växter, djur och naturformationer där invandrarna slog sig ned.

"Medan psalmerna hade ett religiöst innehåll, handlade sångerna ofta om olycklig kärlek."

MUUT KULTTUURIPERINTHEET

Ruijhaan siirtynheet vaikutethiin ympäristhön monela eri tavala. Kielen ja uskonon lisäksi het otethiin myötä Ruijhaan muitaki kulttuuriperintheitä; rakenusperintheen, vaatheet, ruan, muistelukset ja musikin.

Sekä virret ja laulut olthiin ushein suruliset, ja niitä laulethiin suurela antaumuksela. Virsissä oli uskonollinen sisällys, ko laulut puolesthaan muistelthiin ushein onnettomasta rakhauesta.

Andra kulturtraditioner

Invandringen till Ruija har efterlämnat många olika spår. Förutom språk och religion tog invandrarna med sig många andra kulturtraditioner; byggnadsskick, kläder, mat, sägner och inte minst musik.

Både psalmer och sånger var ofta vemodiga och de sjöngs med stor inlevelse. Medan psalmerna hade ett religiöst innehåll, handlade sångerna ofta om olycklig kärlek.

USKONTO

Lars Levi Laestadius alotti lestadiolaisuuen 1800-luvula Tornionlaaksossa.

Hän meinasi, ette hän oli löytäny justhiinsa sen oikean uskon. Hän piti suuria herätyskokkouksia ja sai monia ihmisiä myötä herätyksheen. Lestadiolaisuus ulettu Ruijan Yykeänperhään vuona 1851 ja levisi suomenkielisten joukossa niin ko kulovalkea.

Jumalanpalveluksissa saarnathiin sekä suomeksi, saameksi ja ruijaksi, mutta suomenkielelä oli erityinen rooli. Virsikirjat, raamattu ja muut uskonolliset kirjat olthiin ushein tyhä suomeksi.

Predikantit, jotka saarnathiin herätyskokouksissa, kuljethiin ympärhiinsä, ja monet Ruijhaan siirtynheet saathiin heiltä arvokasta tietoa Ruijasta. Predikantit muistelthiin, mihiin kannatti matkustaa, missä toiset Tornionlaaksosta siirtynheet asuthiin, ja mistä saatto löytää työtä.

Religion

Laestadianismen uppkom i Tornedalen genom prästen Lars Levi Laestadius på 1800-talet.

Laestadius menade att han hade hittat den rätta tron, och han fick många anhängare. Väckelsen nådde Skibotn i Norge 1851 och spred sig som en eld bland de finskspråkiga invandrarna.

Gudstjänsterna hölls på finska, samiska och norska, men det finska språket hade en särställning. Psalmböcker, biblar och andra religiösa böcker fanns ofta bara på finska.

Många invandrare fick värdefull kunskap om Ruija genom väckelsen. Predikanterna som reste omkring berättade om platser som kunde vara bra att bosätta sig på, var det redan bodde folk som hade invandrat från Tornedalen och var invandrarna kunde få arbete.

"Bastun är det mest kända exemplet på invandrarnas kulturtradition."

SAUNA

Sauna oon se, minkä ihmiset tunnethaan parhaiten näistä kulttuuriperintheistä. Sillä oon pitkät perintheet suomenkielisissä kulttuureissa. Se oli hyvä tapa pittää ittensä puhthaana, ja samala se oli ihmisten kohtaamispaikka.

Sauna oli Ruijhaan siirtynheille tärkeä paikka. Sielä ihmiset kohatelthiin, muistelthiin uutisia ja puhuthiin omaa kieltä.

Bastu

Bastun är det mest kända exemplet på invandrarnas kulturtradition. Den har en lång tradition i finskspråkiga kulturer, inte bara som ett sätt att hålla sig ren på, utan också som en mötesplats.

I Ruija blev bastun en viktig mötesplats för invandrarna. Där kunde de träffa varandra, sprida nyheter och prata sitt eget språk.

KIELI

Suurin osa niistä, jotka siirtyihin Ruijhaan, puhuthiin äitinkielenä suomea. Tornionlaaksossa ruottinkieli oli tavallisesti tyhä autoriteettien ja "fiinitten" ihmisten kieli. Ruijassa oli samhaan laihiin.

Niinpä vuona 1863 autoriteetit alotethiin omia koululuokkia, joissa suomenkieliset opittais puhumhaan ruijaa. Koulukirjoissa tekstit olthiin sekä ruijaksi ja suomeksi. Net lapset, jotka opithiin hopusti ruijaa, saathiin palkinon.

Enniin osa puhuthiin kuitenkin suomea jokapäiväsennä kielenä. Tämä vaikutti kans paikannimhiin, joita ihmiset annethiin eri paikoile. Nimiä annethiin kasvitten, elläimitten ja luonon mukhaan, tahi sen mukhaan kunka aloja käytethiin.

Language

Finnish was the mother tongue of most immigrants. In Tornedalen, Swedish was the language used primarily by the government and the wealthy. It was much the same in Norway; immigrants spoke Finnish.

In 1863 the Norwegian government started separate school classes in order to teach Finnish children Norwegian. The schoolbooks had texts in both Norwegian and Finnish, and the most proficient children were awarded prizes.

All the same, Finnish remained the everyday language of most immigrants. It was also used for naming places: after how an area was used; or after the plants, animals and natural formations that occurred there.

"While the psalms were religious, the songs often told tales of unhappy love."

MUUT KULTTUURIPERINTHEET

Ruijhaan siirtynheet vaikutethiin ympäristhön monela eri tavala. Kielen ja uskonon lisäksi het otethiin myötä Ruijhaan muitaki kulttuuriperintheitä; rakenusperintheen, vaatheet, ruan, muistelukset ja musikin.

Sekä virret ja laulut olthiin ushein suruliset, ja niitä laulethiin suurela antaumuksela. Virsissä oli uskonollinen sisäly, ko laulut puolesthaan muistelthiin ushein onnettomasta rakhauesta.

Other cultural traditions

The immigration to Ruija left traces in many different ways. Aside from their language and religion, these included building techniques, food, clothing, fairytales and last but not least music.

Both psalms and other songs were often sad and were sung with great passion. While the psalms were religious, the songs often told tales of unhappy love.

USKONTO

Lars Levi Læstadius alotti lestadiolaisuuen 1800-luvula Tornionlaaksossa.

Hän meinasi, ette hän oli löytäny justhiinsa sen oikean uskon. Hän piti suuria herätyskokkouksia ja sai monia ihmisiä myötä herätyksheen. Lestadiolaisuus ulettu Ruijan Yykeänperhään vuona 1851 ja levisi suomenkielisten joukossa niin ko kulovalkea.

Jumalanpalveluksissa saarnathiin sekä suomeksi, saameksi ja ruijaksi, mutta suomenkielelä oli erityinen rooli. Virsikirjat, raamattu ja muut uskonolliset kirjat olthiin ushein tyhä suomeksi.

Predikantit, jotka saarnathiin herätyskokkouksissa, kuljethiin ympärhiinsä, ja monet Ruijhaan siirtynheet saathiin heiltä arvokasta tietoa Ruijasta. Predikantit muistelthiin, mihiin kannatti matkustaa, missä toiset Tornionlaaksosta siirtynheet asuthiin, ja mistä saatto löytää työtä.

Religion

Laestadianism was founded in Tornedalen by the preacher Lars Levi Læstadius early in the 19th century.

Læstadius claimed he had discovered the secret of living faith and through the means of revivals gathered a large following. The revival movement reached Skibotn in Norway in 1851, and spread like wildfire through the Finnish-speaking community. The sermons were held in Finnish, Sami and Norwegian, with emphasis on Finnish. Hymn books, bibles and other religious texts were often found only in Finnish.

The travelling preachers brought valuable information on Ruija back to potential immigrants in Tornedalen and Finland. They gave advice on where it would be wise to travel, where other immigrants from Tornedalen had settled, and where there was work to be found.

"However the best example of the immigrants' cultural traditions is undoubtedly the sauna."

SAUNA

Sauna oon se, minkä ihmiset tunnethaan parhaiten näistä kulttuuriperintheistä. Sillä oon pitkät perintheet suomenkielisissä kulttuureissa. Se oli hyvä tapa pittää ittensä puhthaana, ja samala se oli ihmisten kohtaamispaikka.

Sauna oli Ruijhaan siirtynheille tärkeä paikka. Sielä ihmiset kohatelthiin, muistelthiin uutisia ja puhuthiin ommaa kieltä.

Sauna

However the best example of the immigrants' cultural traditions is undoubtedly the sauna. The sauna has had long traditions in Finnish-speaking cultures, and was not simply a way by which they stayed clean; the sauna provided a meeting place for the immigrants.

In Ruija the sauna became an important arena for the immigrants to meet, speak their own language and exchange news.